

PIĘĆ SPOSOBÓW
NA EKOOSZCZĘDZANIE
– PRZEWODNIK DLA DZIECI
I RODZICÓW

PKO Bank Polski

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
SEGREGACJA ODPADÓW – DRUGIE ŻYCIE NASZYCH ŚMIECI	6
RZECZY UŻYWANE MAJĄ SWOJĄ DUSZĘ – KORZYSTAJĄC Z NICH, DBAMY O ŚRODOWISKO	8
OSZCZĘDZAJMY WODĘ I PRĄD – SZANUJMY OGRANICZONE ZASOBY NATURALNE ZIEMI	10
CHROŃMY DRZEWA – ONE SĄ ŹRÓDŁEM TLENU	12
PIESZO, ROWEREM, A MOŻE NA HULAJNODZE, BO NASZA PLANETA NIE LUBI SPALIN	14
KRZYŻÓWKA	16

WSTĘP

Ochrona środowiska i zasobów Ziemi jest obowiązkiem każdego z nas – zarówno dzieci, jak i dorosłych.

Dzięki prostym zachowaniom możemy na co dzień troszczyć się o świat wokół nas:

- Oszczędzając wodę czy prąd, dbamy o przyrodę. Płacimy też niższe rachunki.
- Segregując śmieci, umożliwiamy ponowne wykorzystanie odpadów i odzyskiwanie surowców. Dodatkowo za wywóz posegregowanych śmieci opłaty są mniejsze.
- Zużywając mniej papieru, chronimy lasy.
- Kupując mniej i sięgając po rzeczy używane: książki, zabawki, ubrania, wykorzystujemy mniej surowców.
- Jeżdżąc rowerem lub komunikacją miejską, oszczędzamy pieniądze i znacznie mniej zanieczyszczamy środowisko.

To tylko wybrane przykłady postępowania przyjaznego dla środowiska. Warto zmienić codzienne nawyki i wprowadzić drobne zmiany w życiu, by bardziej oszczędnie i racjonalnie wykorzystywać zasoby naturalne Ziemi, które są przecież ograniczone.

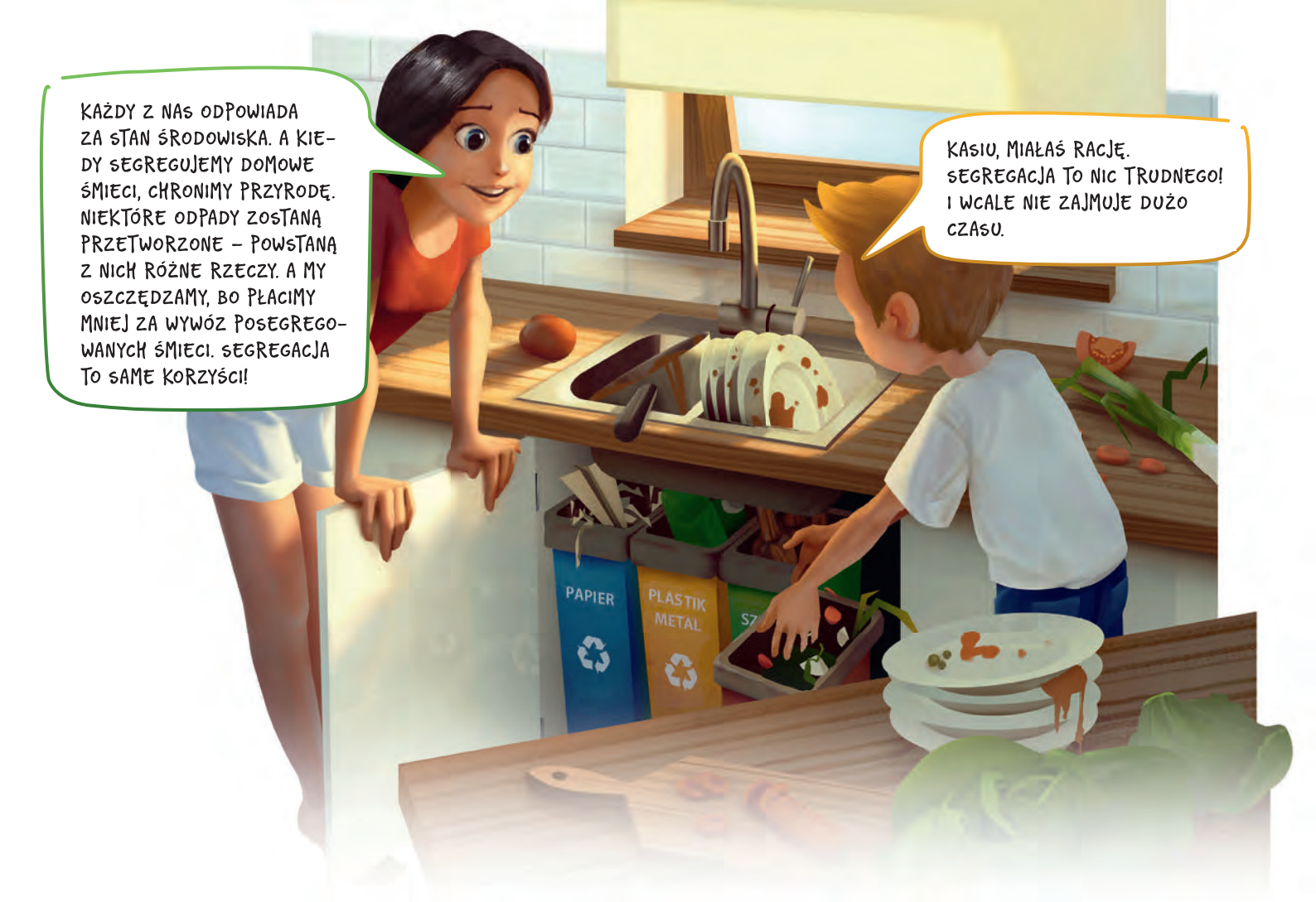
SEGREGACJA ODPADÓW – DRUGIE ŻYCIE NASZYCH ŚMIECI

Kuba Pieniążek i tata postanowili ugotować pyszny obiad. Mama i Kasia są bardzo ciekawe, jak panowie sobie poradzą. Cierpliwie czekają, oglądając program przyrodniczy. W końcu Kuba nakrywa do stołu, a tata wnosi wagę z zupą, pieczonego kurczaka, surówkę ze świeżych warzyw i owoce na deser. Kuba podaje sok jabłkowy. Panie są zachwycone! Po obiedzie rodzice idą na spacer, a Kuba idzie do kuchni posprzątać. Długo z niej nie wychodzi, więc zaciekawiona Kasia zagląda do środka...

Jest zaskoczona górą odpadków na blatach. Kuchnia wygląda jak pobojuwisko, a brat chyba nie wie, co ma robić. Kasia postanawia mu pomóc. Wie, że śmieci trzeba posegregować, to znaczy podzielić na grupy i wrzucić do oddzielnych worków i koszy. Potem trafią one do odpowiednio oznakowanych pojemników (szkło, plastik, papier itp.). Tak posegregowane śmieci mogą być przetworzone, a opłaty za ich wywóz są niższe, więc rodzina Pieniążków może zaoszczędzić.

Kasia prosi, żeby Kuba nie wrzucał wszystkich śmieci do jednego kosza. Tam powinny trafić tylko odpady organiczne: obierki, ogryzki, resztki z obiadu itp. Do specjalnego pojemnika wkłada szklaną butelkę po soku i słoik, do innego papier i tekturę, a do jeszcze innego plastikowe opakowanie po jogurcie.

Właściwa segregacja śmieci pomaga chronić środowisko. Wiele odpadów zostaje powtórnie przetworzonych – powstają z nich na przykład szklane opakowania, papier gazetowy, tektura, materiały budowlane. Dzięki temu mniej marnujemy, a więcej oszczędzamy, odzyskujemy surowce i mniej płacimy za wywóz śmieci.

KAŻDY Z NAS ODPOWIADA
ZA STAN ŚRODOWISKA. A KIE-
DY SEGREGUJEMY DOMOWE
ŚMIECI, CHRONIMY PRZYRODĘ.
NIEKTÓRE ODPADY ZOSTANĄ
PRZETWORZONE – POWSTANĄ
Z NICH RÓŻNE RZECZY. A MY
OSZCZĘDZAMY, BO PŁACIMY
MNIJ ZA WYWÓZ POSEGREGO-
WANYCH ŚMIECI. SEGREGACJA
TO SAME KORZYŚCI!

KASIU, MIAŁAŚ RACJĘ.
SEGREGACJA TO NIC TRUDNEGO!
I WCALE NIE ZAJMUJE DUŻO
CZASU.

CZY WIESZ, ŻE:

- Przeciętny Polak produkuje rocznie około 320 kilogramów śmieci, które w większości trafiają na wysypiska.
- Każdy z nas wyrzuca w ciągu roku średnio 56 szklanych opakowań.
- Z metalowych opakowań i puszek po napojach produkuje się gwoździe, śruby, narzędzia, spinacze biurowe, narzędzia ogrodnicze.

QUIZ*

Segregacja śmieci polega na:

1. przerabianiu papieru na makulaturę.
2. dzieleniu odpadków na różne rodzaje i wrzucaniu ich do osobnych pojemników.
3. wrzucaniu wszystkich śmieci do jednego kosza, a nie na ulicę czy podłogę.

*Rozwiązania krzyżówki, quizów, rebusów i zadań znajdują się na końcu broszury.

RZECZY UŻYWANE MAJĄ SWOJĄ DUSZĘ – KORZYSTAJĄC Z NICH, DBAMY O ŚRODOWISKO

Kuba na poniedziałek ma przeczytać lekturę. Prosi Kasię, żeby poszła z nim do księgarni po książkę. Kasia tłumaczy bratu, że do wydrukowania książki potrzeba dużo papieru, a ten jest produkowany z drewna. Lepiej wypożyczyć lekturę z biblioteki, kupić w antykwariacie lub odkupić od kolegi ze starszej klasy.

Kuba jednak nie lubi używanych rzeczy. Czasem od starszych kuzynów dostaje zabawki i ubrania, ale zazwyczaj wtedy marudzi. Mówi, że są za stare, a on chce mieć nowe rzeczy. Przecież oszczędza na zakupy prosto ze sklepu. Wtedy Kasia przypomina bratu o ich ulubionym dużym pluszowym misiu. Dostali go od starszej kuzynki, która wyrosła z maskotek. Miś często im towarzyszy w zabawach, rodzeństwo udaje, że jest ich przyjacielem. Kubie na myśl o pluszaku od razu poprawia się nastrój. Teraz rozumie, że rzeczy używane mogą być tak samo dobre jak nowe.

Warto szanować przedmioty, które kupujemy. Nie niszczy my książek, przyborów szkolnych i zabawek, bo mogą też posłużyć innym: naszym rówieśnikom, rodzeństwu, osobom w gorszej sytuacji materialnej. Kupujemy mniej rzeczy, a w miarę możliwości częściej korzystamy z używanych. Na przykład używany podręcznik kosztuje mniej niż nowy, a dobrej jakości używane ubrania nie tylko są tańsze niż nowe, ale też często niepowtarzalne. W ten sposób zużywamy mniej zasobów i chronimy środowisko.

ANTYKWARIAT

KASIU, NIE LUBIĘ
UŻYWANYCH RZECZY.
KSIĄŻEK, UBRAN I ZABAWEK.
CHCĘ NOWĄ KSIĄŻKĘ.

ALE LUBISZ OSZCZĘDZAĆ?
PRZECIEŻ NIE ZAWSZE MUSIMY
MIEĆ WSZYSTKO NOWE. KSIĄŻKĘ
MOŻESZ WYPOŻYCZYĆ Z BIBLIOTEKI
ALBO OD KOLEGI. MOŻESZ TEŻ
JĄ KUPIĆ W ANTYKWARIACIE.
LUBISZ TEGO DUŻEGO MISIA,
KTÓRY LEŻY NA TWOIM ŁÓŻKU?
TO NASZ PRZYJACIEL! A PRZECIEŻ
JEST UŻYWANY – DOSTALIŚMY GO
OD EWY. ZANIM PÓJDIEMY DO
KSIĘGARNI, POMYŚL O DRZEWACH,
KTÓRE TRZEBA WYCIĄĆ, ŻEBY
WYDRUKOWAĆ NOWĄ KSIĄŻKĘ!

CZY WIESZ, ŻE:

- Planowanie zakupów ogranicza kupowanie rzeczy niepotrzebnych. W ten sposób nie tylko oszczędzamy pieniądze, ale też chronimy środowisko.
- Przed wyjściem do sklepu po nową książkę czy zabawkę warto sprawdzić, czy nie możemy wykorzystać rzeczy używanej.
- Jeżeli mamy różne niezniszczone rzeczy, których już nie potrzebujemy, możemy poprosić rodziców lub innych dorosłych o pomoc w ich wymianie lub sprzedaży, na przykład podczas kiermaszu szkolnego.

QUIZ

Korzystamy z używanych rzeczy, jeśli chcemy:

1. płacić dużo więcej za zakupy.
2. oszczędzać zasoby naturalne naszej planety.
3. wycinać więcej drzew w lasach.

OSZCZĘDZAJMY WODĘ I PRĄD – SZANUJMY OGRANICZONE ZASOBY NATURALNE ZIEMI

Jest wieczór. Kuba i Kasia zaraz idą spać. Kuba kończy przygotowywać materiały do konkursu organizowanego przez Szkolną Kasę Oszczędności na temat korzyści z oszczędzania zasobów środowiska przyrodniczego. Pakuje plecak, przygotowuje sobie ubranie na jutro, wreszcie idzie do łazienki. Zostawia świecącą lampkę na biurku i włączony komputer. Chyba zapomniał, że po skończeniu pracy powinien wyłączyć światło i urządzenia elektryczne...

W łazience Kuba widzi, że Kasia nie dokręciła kranu. A przecież wodę trzeba oszczędzać! Na świecie tylko niewielka jej część to woda słodka, potrzebna do życia roślinom, zwierzętom i ludziom. Aby jej nie zabrakło, nie możemy marnować ani kropelki. Jeśli rozsądnie korzystamy z urządzeń, oszczędzamy energię elektryczną, wodę i pieniądze, a przede wszystkim chronimy środowisko.

Gaś światło, kiedy na dłużej wychodzisz z pokoju. Wymień tradycyjne żarówki na energooszczędne. Wyłączaj telewizor, radio, komputer, gdy z nich nie korzystasz. W ten sposób oszczędzasz energię i płacisz mniej za prąd. Dokładnie dokręcaj kran – dbaj nie tylko o zasoby wody, ale i o domowy oraz szkolny budżet.

CZY WIESZ, ŻE:

- Z jednego nieszczelnego, lekko kapiącego kranu w ciągu doby wycieka nawet 36 litrów wody.
- Jeśli podczas mycia zębów zakręcamy kran, oszczędzamy nawet 7 litrów wody.
- 97% wody na świecie nie nadaje się do picia ani nawadniania z powodu dużego zasolenia. Dlatego woda płynąca z naszych kranów jest tak bardzo cenna.

QUIZ

Oszczędzamy wodę i energię, bo chcemy:

1. oszczędzać zasoby naturalne Ziemi.
2. zużywać mniej żarówek.
3. zużywać mniej mydła.

KUBUSIU,
NIE WYŁĄCZYŁEŚ
KOMPUTERA I LAMPKI.
MARNUJESZ ENERGIĘ
ELEKTRYCZNĄ!
SZKODZISZ
PRZYRODZIE,
A DO TEGO WIĘCEJ
ZAPŁACIMY ZA PRĄD.

MASZ RACJĘ. BĘDĘ O TYM PAMIĘTAĆ. ALE TY TEŻ
ZAPOMNIAŁAŚ O OSZCZĘDZANIU ŚRODOWISKA
I NASZYCH PIENIĘDZY! NIE DOKRĘCIŁAŚ KRANU
W ŁAZIENCIE. A PRZECIEŻ WODA JEST NIEZBĘDNA
DO ŻYCIA DLA WSZYSTKICH ORGANIZMÓW NA ZIEMI.
NIE MOŻEMY JEJ MARNOWAĆ!

CHRONÍMY DRZEWA – ONE SĄ ŹRÓDŁEM TLENU

Kasia i Kuba wybierają się do szkoły. Kuba bardzo się spieszy, bo jego klasa dzisiaj organizuje kiermasz. Uczniowie będą sprzedawać wazoniki zrobione z puszek. W ten sposób zbierają pieniądze na lektury do szkolnej biblioteki. Będą też opowiadać kolegom o korzyściach z wypożyczania książek.

Tuż przed wyjściem Kuba przypomniał sobie, że nie wydrukował materiałów informacyjnych. Teraz martwi się, że się spóźni, szybko włącza komputer i drukarkę, sięga po papier. Musi wydrukować co najmniej 20 stron. Czas biegnie, wskazówka zegara niebezpiecznie zbliża się do ósmej. Kasia się niecierpliwi, mimo to radzi bratu, by drukował dwustronnie.

W ten sposób Kuba oszczędza papier. A przecież im mniej papieru zużywamy, tym więcej drzew pozostaje w naszych lasach.

Papier produkuje się z drewna, a czasem z makulatury. Producenci papieru wykorzystują aż połowę drewna, którym handluje się na świecie. Mimo postępu technologicznego i elektronicznego przechowywania danych zużycie papieru ciągle rośnie. Warto go oszczędzać. Ograniczamy w ten sposób nadmierne wycinanie drzew i chronimy środowisko. Dbając o lasy, chronimy ważne zasoby naszej planety.

CZY WIESZ, ŻE:

- Aby wyprodukować 100 kilogramów papieru, trzeba ściąć dwa drzewa. Jedno drzewo wytwarza w ciągu roku tlen, który wystarcza dla 10 osób.
- Zużycie papieru w Polsce wynosi około 100 kilogramów rocznie na osobę, a na świecie znacznie mniej, bo 58 kilogramów.
- Warto używać dwóch stron kartki do pisania, rysowania, drukowania. Dzięki temu chronimy drzewa przed wycinaniem i wytwarzamy mniej śmieci.

QUIZ

Oszczędzamy papier do pisania i drukowania, bo w ten sposób:

1. chronimy firmy papiernicze przed upadkiem.
2. odrabiamy mniej pisemnych zadań domowych.
3. chronimy lasy przed wycinaniem.

PIESZO, ROWEREM, A MOŻE NA KULAJNODZE, BO NASZA PLANETA NIE LUBI SPALIN

Kuba i Kasia idą do szkoły. W ostatniej chwili dobiegają do przystanku i wsiadają do autobusu. Jest tłok, ale udaje im się dostać do okna. Kuba z nosem przyklejonym do szyby obserwuje samochody uwięzione obok w korku. Chociaż autobus przemieszcza się po specjalnie wyznaczonym dla niego pasie jezdni (buspas), a auta stoją, chłopiec im zazdrości. Kasia patrzy na samochody, ale myśli o czymś innym: ile miejsca na drodze zajmuje jeden autobus z 50 pasażerami, a ile 50 samochodów, każdy tylko z kierowcą w środku?

Im więcej osób wybiera samochód, tym bardziej zatłoczone są nasze ulice i parkingi. Im więcej budujemy dróg i parkingów, tym więcej miejsca zabieramy lasom, polom, parkom, domom... To nie wszystko! Samochody są najmniej przyjaznym dla środowiska środkiem transportu.

Potrzebują paliwa, którego wydobywanie, przetwarzanie i spalanie nieodwracalnie niszczy Ziemię. Z ich rur wydechowych wydostają się szkodliwe i trujące substancje, które mogą powodować wiele groźnych chorób.

Posiadanie i używanie samochodu kosztuje. Za paliwo, oleje, naprawy, przeglądy, ubezpieczenia, parkowanie płaci praktycznie każdy kierowca. Dlatego na krótkich odcinkach warto rezygnować z auta i wybrać komunikację miejską, rower czy po prostu iść piechotą. Skorzysta na tym środowisko, nasze zdrowie i nasz portfel.

CZY WIESZ, ŻE:

- 1 litr zużytego oleju silnikowego wylany do rzeki lub kanalizacji może zatruć nawet 1 milion litrów wody.
- Samochody produkują 70 procent wszystkich zanieczyszczeń powietrza w miastach.
- 22 września, w Europejski Dzień bez Samochodu, w ponad 100 miastach Polski można jeździć komunikacją miejską za darmo.
- Na jednym miejscu dla auta może się zmieścić nawet 10 rowerów. Im więcej rowerów, tym mniejsze korki i więcej wolnej przestrzeni.

- W jednym autobusie mieści się około 160 osób, a w jednym samochodzie osobowym średnio pięć osób. Krótkie dystanse warto pokonywać pieszo lub na rowerze – w ten sposób poprawiamy naszą kondycję, oszczędzamy pieniądze i nie zanieczyszczamy środowiska.

QUIZ

Najbardziej ekologiczny środek transportu to:

1. samochód z silnikiem benzynowym.
2. autobus miejski lub podmiejski.
3. rower.

KASIO, CZY MY MUSIMY CODZIENNIE
TŁOCZYĆ SIĘ W AUTOBUSIE?
ZAZDROSZCZĘ TYM KIEROWCOM
– SIEDZĄ SOBIE WYGODNIE, SŁUCHAJĄ
RADIA. MOŻE TATA ZACZNIE NAS
PODWOZIĆ DO SZKOŁY?
BĘDZIE WYGODNIEJ I SZYBCIEJ.

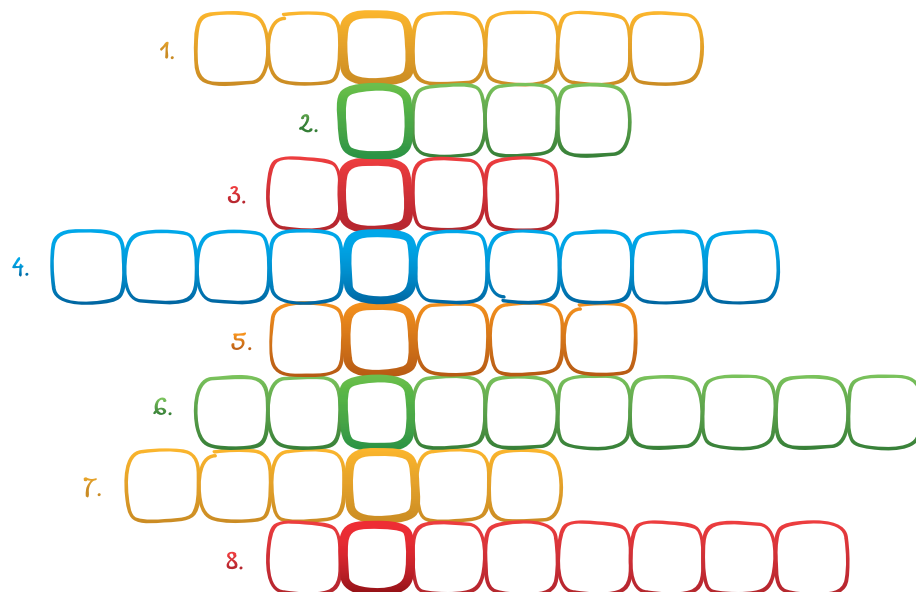
JAZDA SAMOCHODEM DUŻO
KOSZTUJE – NIE TYLKO
KIEROWCĘ, ALE TEŻ
I NASZE ŚRODOWISKO.
AUTA WYDZIELAJĄ WIELE
TRUJĄCYCH SUBSTANCJI.
POPATRZ NA KORKI
– IM WIĘCEJ OSÓB WYBIERA
SAMOCHÓD, TYM BARDZIEJ
ZATŁOCZONE SĄ JEZDNI.
MAM LEPSZY POMYSŁ
– MOŻEMY, KIEDY JEST
ŁADNA POGODA, JEŹDZIĆ
DO SZKOŁY ROWEREM.
TO KORZYŚCI DLA ZDROWIA,
ŚRODOWISKA I NASZYCH
SKARBONEK!

KRZYŻÓWKA*

Odgadnij i wpisz do krzyżówki kolejne hasła.

Litery z oznaczonych pól, czytane pionowo, utworzą rozwiązanie.

1. Oszczędzamy ją, gasząc światło.
2. Tu wrzucamy śmieci.
3. Źródłana albo z kranu.
4. Zużyte lub niepotrzebne papiery i gazety przeznaczone do przetworzenia.
5. Pojazd bez silnika.
6. Dzielenie różnych rodzajów odpadków i wyrzucanie do osobnych pojemników.
7. Drukując dwustronnie, zużywamy go mniej.
8. Środek transportu mało przyjazny dla środowiska.

TWOJE POMYSŁY NA EKOOSZCZĘDZANIE

A large green rounded rectangle with a thick green border. Inside the rectangle, there are 20 horizontal dotted lines for writing, spaced evenly from top to bottom.

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI:

ROZWIĄZANIA QUIZÓW:

Przygoda 1 – prawidłowa odpowiedź: zdanie 2

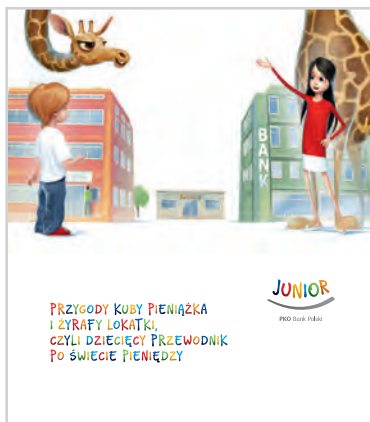
Przygoda 2 – prawidłowa odpowiedź: zdanie 2

Przygoda 3 – prawidłowa odpowiedź: zdanie 1

Przygoda 4 – prawidłowa odpowiedź: zdanie 3

Przygoda 5 – prawidłowa odpowiedź: zdanie 3

W TEJ SERII UKAZAŁY SIĘ RÓWNIEŻ:

Wszystkie materiały dostępne są w wersji elektronicznej na stronie internetowej www.pkobp.pl/junior.

Wydawca: PKO Bank Polski
Ilustracje: Rafał Wojtunik

„Pięć sposobów na ekoozczędzanie – przewodnik dla dzieci i rodziców” to publikacja, która powstała w ramach działań PKO Banku Polskiego na rzecz edukacji finansowej dzieci poniżej 13. roku życia oraz ich rodziców. Więcej informacji na temat Szkolnych Kas Oszczędności oraz edukacji finansowej w ramach oferty PKO Junior można znaleźć na stronach: pkobp.pl i inteligo.pl.